א) סנהדרין כז., ב) [שמות ה) סנהדרין כז., ט נשמות כא], ג) [לקמן עג.], ד) [מכות ג.], ה) [ד"ה

הוותם ליישה ביותם ליישה לא

לימא ההוא דח"ה איירי

להעידו מוד כדי דיבור.

מכאו ולהבא דחדוש ולא גבי

הכחשה. העתק מחלופי גרסאות, ה) ומשעת העדות

עד הזמה כמוכחשים והוו

ספק פסולין. העתק מהנ"ל,

ט) גי' ת"ח וכן הוא בתוס'

פרק ח״ה,

מהלי עדות הלי ו: מה מיי פיי מהלי טדום הלכה ד ממנ מי לד סעיף ח:

מוסף רש"י

עד זומם. העיד בניסן יהוום בתשרי על עדות זו (סנהדרין כד.). למפרע הוא נפסל. כל עדות שהעיד מניסן ואילך פסולין, שהרי משהעיד עדות זו הוא רשע (שם). מכאן ולהבא. משהחס שנפסלין שנים בשביל שנים שאומרים עמנו הייתם. במולנה של במנה היימטק דמאי חזית דסמכת אהני סמוך אהני, אלא גזירת הכתוב הוא, הלכך אין לך בו אלא משעת חידוש ואילר, משעה שהחם (שם).

רבינו חננאל דאו סלקא דעתא מדאוריתא כיון דשחט בה פורתא איתסרא לה אידך לאו דמרה קא טבח. ודחינן בההוא פורתא דשחיט קמי דליתסר קנה דליונסו "רוה". ואמי לא תדחייה, ים אם או אייי איי. וטבחו כולו בענז וליכא. יטב... כ.י. ב... ופרקינן לה משמיה דרבא כגון ששחט מיעוט סימנין מבחוץ וגמרן מבפנים. מתני׳ גנב על פי שנים וטבח ומכר על פיהן י ונמצאו זוממין משלמיז לו מן הראשונים זומם, בטלה . לה עדות שאם איז גניבה אין טביחה ואין מכירה. איתמר, עד זומם אביי אמ׳ למפרע הוא נפסל. מההיא רשע והתורה אמרה אל תשת ידר עם רשע. אל י ראובן שהוציא שטר על שמע' בניסן שנת תשצ"ח שלוה ממנו כך וכך ממון, וזמן השטר באחד בניסן שנת תשצ"ז בירושלם. שנונ ונשביו ביוושלם, ועדיו לוי ויהודה. ובא לוי ויהודה בניסן שנת תשצ"ח והעידו בבית דין ונשב זו זהפידו בבית דין על כתב ידם ונתקיים השטר ונתחייב שמע׳ לפרעו. והלך שמע׳ והביא עדים באלול שנת תשצ״ח נוים באלו שנו וושב זו והעידו כי לוי ויהודה הללו היו עמנו בבבל באחד בניסן שנת תשצ״ז ונעשו זוממין, כל עדות שהעידו משעה שנתקיימה . עדותן בבית דין והוא אחד בניסן שנת תשצ״ח מאותו היום ולהלז עדותז בטילה. ואי איפשר לומ׳ מאחד בניסן שנת תשצ״ז, שיתכן . היום שהוציאו בבית דיז ונחתם, ומקודם לכן כשרין היו ולא מפסדינן לכל מה שהעידו להן מאחד בניסן שנת תשצ"ז עד יום אחד וכן לכל שטר וכן לכל עדות על פה, ולא פסלינן . ליה אלא מעת שנתגלה עדותו בבית דין. **רבא אמ**׳ מיכן ולהבא, מאלול שנת תשצ״ח הוא נפסל, דהא אלו שבאו והזימום תרי נינהו, והללו מכחישין אותן, והיה מן הדין והיא מאביי שאמ׳ למפרע הוא נפסל. והוא סיוע לפירושינו שאאין נפסל אלא משעה שנתקיימה עדותן בבית דין.

דאר מ"ד דאורייתא מכי שחים בה בו'. משמע דאי הוה מדרבנן דאי ס"ד דאורייתא. היכי מתרץ רבי יותנן למתני׳ הא בפורתא קא חשיב דמרה שפיר ומחוך כך היה נראה לדקדק דתקרובת מתסרא לה: כי קא מחייב. בחשלומין: אההוא פורסא. מחייב דכי ע"ז אסורה בהנאה דאורייתא מדקאמר לעיל ור"מ שוחט לע"ז אמאי מחייב כיון דשחט פורתא אסרה אידך לא דמרה קטבח ואי דרבנן - משלומין: **וגמרן בפנים.** דאיכא וטבחו^ם כולו קודם שנאסרה בהנאה:

הוה חשיב שפיר דמרה ומיהו יש לדחות דתהרובת ע"ו ° אפי׳ לא אסורה דאי ם"ד דאורייתא מכי שחים לה פורתא אסרה אידך לאו דמרה קא מבח א"ל רב אחא בריה דרבא כי קא מחייב גמי אההוא

בהנאה אלא מדרבנן חשיב ליה שפיר לאו דידיה כיון דאסרו חכמים בכל הנאות דאפילו קידש בו אין האשה מקודשת כדתנן בתוספתא דקדושין (פ"ד) המקדש ביין נסך (ובע"ז) בעורות לבובים כו' אע"פ שקדש בדמיהן אינה מקודשת אבל חוליו בעזרה אי הוי דרבנן וקידש בו את האשה מקודשת לכך חשיב דמריה לבסוף החיש מקדש (קדושין דף נח.) קתני גבי חולין שנשחטו בעזרה רבי שמעון אומר מקודשת ופריך אלמא קסבר רבי שמעון חולין שנשחטו בעזרה לאו דאורייתא כו' ומיהו איסור אכילה דהויא ודאי דאורייתא יש לדקדק משמעתין דלעיל דפטרי רבנן שוחט לע"ו משום שחיטה שחין רחויה ואי איסור אכילה לא הויא אלא מדרבנן לא היה נחשב בכך שחיטה שאינה ראויה כמו מעשה דשבת למאן דאמר דרבנן וא"ל דאי אסור באכילה דאורייתא היינו על כרחך משום דהוקשו למת מהאי טעמא נמי תיאסר בהנאה כמת וי"ל כיון דכתיב ויאכלו זבחי מתים לאכילה איתקוש ולה להנחה: רבא אמר מכאן ולהבא הוא נפסל. מימה [דבריט] חזקת הבתים (ב"ב דף לא. ושסיי) אמר

פורתא א"ל רב אשי לא תידחיה ומבחו כולו בעינן וליכא אלא קשיא א"ל הכי אמר רב גמדא משמיה דרבא כי קא מחייב כגון ששחם מקצת סימנין בחוץ וגמרן בפנים: מתני' גנב על פי שנים ומבח ומכר על פיהן ונמצאו זוממים משלמין הכל גנב על פי שנים ומבח ומכר על פי שנים אחרים אלו ואלו נמצאו זוממין יהראשונים משלמין תשלומי כפל ואחרונים משלמין תשלומי ג' נמצאו אחרונים זוממין יהוא משלם תשלומי כפל והן משלמין תשלומי ג' אחד מן אחרונים זוממין במלה עדות שניה אחד מן הראשונים זוממין יבמלה כל העדות שאם אין גניבה אין מביחה ואין מכירה: גמ' איתמר שעד זומם אביי אמר דלמפרע הוא נפסל רבא אמר מכאן ולהבא הוא נפסל אביי אמר למפרע הוא נפסל מההוא שעתא דאסהיד הוה ליה רשע והתורה אמרה יאל תשת רשע עד רבא אמר מכאן ולהבא

הוא נפסל עד זומם חידוש הוא דהא תרי ותרי נינהו מאי חזית דציית להני ציית להני הלכך אין לך בו אלא משעת חידוש ואילך איכא דאמרי רבא נמי כאביי סבירא ליה דאמר למפרע הוא נפסל והכא היינו מעמיה דרבא

היכי דהוי שחיטה לענין חולין בעזרה בתחילתה הוי נמי טביחה לענין

בותבר' משלמין לו אם הכל. ובגמים

מוקי לה כשהוומו תחלה על הטביחה:

והאחרונים משלמים ג'. לשור. וכגוו

שהחתו אחרונים חחילה דאי נודי

גניבה הוומו תחילה בטלה לה עדות

טביחה דדלמא בעלים מכרוהו לו

וכי מיתומי אמאי משלמי: בטלה

עדות שניה. והוא משלם כפל משום

ראשונים והן פטורין דאין עדים

משלמין ממון עד שיזומו שניהוף: בטלה

כל העדות. והוא פטור והן פטורין.

ואפי׳ חזרו והוזמו אחרונים אחרי כן

אין משלמין שהרי בטלה עדותן כבר

והוכחשו דכיון דלא גנב לא טבח

ואהכי לא מחייבו אלא אעמנו הייתם

שסתרו גופה של עדות. וכ"ש אם

הוזמו שנים הראשונים תחילה שעדות שניה בטלה אלא שבומן שלא החמו

אלא אחד בטלו שתיהן אבל כשהחמו

שניהם לא בטלה עדות ראשונה אלא

משלמין כפל: גבו׳ למפרע נפסל.

העיד בניסן והוום על עדות זו באייר

כל העדיות שהעיד בינתים פסולות

דמשעה שהעיד עדות זו נפסל: מכחו

ולהבח. משהחם: חל משת. ידך עם רשע:

שלא לפסלם מאחר שלא מכרר האמת עם מי מהם. אלא חידוש הוא שחידשה תורה להאמיז האחרונים . ולפסול הראשונים, אין לך בהם אלא משעת חידושם. וראינו מי שהורה שאיז העדים נעשין זוממין אלא עד שיודו למזימן או ישתקו, שנמצאת שתיקותן ישתקו. הודאתן. וסמכו על ששנינו אין העדים נעשין ווממין עד שיזימו את , עצמן. ואית עליהו פירכא שאם כך הוא שאין העדים נעשיו זוממיו עד שיעידו ישתקו כענין הודאה, לא ימצאו זוממי זוממיז . בניסן טבח ומכר בעשרה בניסן הוזמו בט"ו כל עדות שהעידו מעשרה

זה אומר של אבותי (מ) וזה אומר של אבותי האי אייתי סהדי דאבהתיה היא ואכלה שני חזקה והאי אייתי סהדי דאכלה שני חזקה אמר רב נחמן אוקי אכילתא בהדי אכילתא ואוקי ארעם בחזקת אבהחיה אמר ליה רבא והא עדות מוכחשת היא והשתא אמאי הוי מוכחשת הא רבא אית ליה הכא מכאן ולהבא הוא נפסל ואית לן למימר לדידיה אאכילה דאיתכחוש איתכחוש ואאבהתא דלא איתכחוש לא איתכחוש מידי דהוי אשנים מעידים אותו שגנב וטבח והוזמו אטביחה דלרבא דאמר מכאן ולהבא הוא נפסל אע״ג דתוך כדי דיבור כדיבור 🗅 דמי כיון דמההיא שעתא דקא מחזמי הוא דפסלי אטביחה דקמיתוום איתוום אגניבה דלא איתוום לא איתוום כדמוכח לקמן ולהאי טעמא דמפרש משום חידוש ניחא שאבל טעמא דהוי משום פסידא דלקוחות קשה דאין נראה דנקט לקוחות דוקא מדלא קאמר איכא בינייהו כל עדות שאין לענין לקוחות וי"ל דלמאי דמחלק התם בין אותו עדות לעדות אחרת ניחא דכיון דהוחוקו משקרים על אותה קרקע תו לא מהימני עלה אבל הכא אע"פ שהוחוקו לתחנק שנום כין מועו עדות פפרות מחקרים על הגניבה דלא חשיב ליה כאותה עדות: אין דך בו אלא משעת חידושו ואילך. אין משקרים על הטביחה לא הוחזקו משקרים על הגניבה דלא חשיב ליה כאותה עדות: אין דך בו אלא משעת חידושו ואילך. אין להקשות מנא ליה דמהימני המזימין לפוסלן נימא דאין לך לרבויי אלא חידושו ועשיתם לו כאשר זמם אבל אין נפסלין דודאי כיון דמשלמין ממון ונהרגים כ"ש נפסלין דלא המנינהו רחמנא לחלאין אבל קשה דלרב חסדא דאמר בחזקת הבחים (ב"ב שם:) שתי כימי עדים המכחישות זו את זו בהדי סהדי שקרי למה לי אם כן אין חידוש מה שנפסלין אדרבה מה שהמזימין כשרים הוי חידוש לרב חסדא והתם בעי למימר דרבא כרב חסדא ו""ל דלמאי דבעי למימר התם דרבא כרב חסדא לא הוי טעמא דרבא משום חידוש אלא משום פסידא דלקוחות ומסקנא דהמם דמוקי לה כרב הונא דאמר זו באה בפני עלמה כו' הוי חידוש מה שנפסלין קמאי והא דמשני רבא בפרק כל הנשבעין (שבועות דף מת. ושם) אליבא דרב חסדא מתניתין דראש השנה לאו משום דס"ל כוותיה ועי"ל דלרב חסדא נמי הוי חידוש מה שנפסלין ודאי והאי דחשיב להו סהדי שקרי בשתי כיתי עדים אינו אלא מספיקא ואם היו שנים מן השוק מעידין פלוני לוה מפלוני מנה ואחת משתי כיתי עדים הללו המכחישות זו את זו אומרת לא לוה לא הייתי מוליא ממון מספק ואלו המוזמים פסולים לגמרי אפי׳ להחזיק הממון על פיהן הלכך חידוש הוא ולגבי הכי אין לך בו אלא משעת חידוש ואילך לחושבם כודאי פסולין 🕫 ולפי זה הוה מלי למימר דאיכא בינייהו כל שטרי מלוה ומקח הבאין להוליא דלטעמא דפסידא דלקוחות נאמנים להוליא אלא דלא חשיב אלא מילחא דאיכא בינייהו בין לרב הונא בין לרב חסדא ואם תאמר ולמה הוי חידוש כלל והלא מן הדין יש להאמין בתראי במיגו דאי בעו הוו פסלי לקמאי בגזלנותא ובשתי כיתי עדים המכחישות זו את זו ליהמני בתראי במיגו בין לרב הונא בין לרב חסדא ואור"י דלא שייך מיגו אלא באדם אחד אבל בשני בני אדם לא שייך מיגו דאין דעת שניהם שוה ומה שירלה לטעון זה לא יטעון זה ועוד נראה דקלת דמי האי מיגו למיגו במקום עדים שהרי יש עדים כנגד האי מיגו להכחישם ואע"פ שיש כמו כן עדים עם המיגו אין בכך כלום ש'[ועוד] דלא עדיף מיגו מעדים שאם היו עדים מסייעים לאלו לא היה להם כח להכחיש את אלו להא תרי כמאה וכ"ש מיגו והא דאמר בפ"ב דכתובות (דף יח: ושם) שנים החתומים על השטר ואמרו קטנים או אנוסים היינו כו׳ אם אין כתב ידם יולא ממקום אחר הרי אלו נאמנים האי לאו מיגו הוא שאין השטר מתקיים אלא על פיהם והפה שאסר הוא הפה שהתיר כדאמרינן התם בההוא פירקא (דף כב:) מנין להפה שאסור הוא הפה שהתיר ופריך הא למ"ל קרא סברא הוא ובשנים החתומים על השטר ומתו ובאו ב' מן השוק ואמרו קטנים או אנוסים או פסולי עדות היו דאמר התם דאי כתב ידם יולא ממקום אחר אין נאמנים אלא הוו תרי ותרי ל"ל דפסולי עדות דקאמר היינו קרובים דאי גזלנים הוי אלו נאמנים אפילו היו בפנינו ועוד יש חירוצים אחרים ואין להאריך כאן: מבאן ודהבא הוא נפסד. נראה שאם לא נראה השטר עד לאחר הזמה אף על פי שזמנו מוקדם להזמה מודה רבא דלא משגחינן בהו דמי יודע שמא אחר הזמה כסבו אלו המוזמים זה השטר והקדימו זמנו והא דאמר דאין נפסל למפרע היינו בשטר שנראה קודם הזמה:

תורה אור השלם 1. לא תשא שמע שוא אל תשת ידר עם רשע

הגהות הב"ח (h) תום' ד"ה רבא וכו' זה אומר של אבותי ואכלתיה שני חזקה וזה אומר של חזקה האי אייתי סהדי:

גליון הש"ם

'תום' ד"ה ראי וכו' אפי לא אסורה בהנאה אלא מדרבנן. עיין חולין דף קטז ע"א תד"ה חדא מתרתי:

רבינו חננאל (המשר)

לעולם, כי מאחר שהודו להן כי אמת אותו היום . היו עמהן בכבל היאך כולין להב העיד כי באותו היום היו בירושלם. וזה הדבר ברור הוא בדברי רבותינו כי המודה בדבר, עדות שאי אתה יכול להזימה היא. עד שיזימו עצמן, למעוטי עמנו היה ההורג או אינן נעשין זוממין אלא עד שיזימו את העדים עצמו. הייתם עמנו [באותו יום] -במקום פלוני. **תלמוד** ארץ ישראל יהיו עומדין ומעידין עליו בעשרה בניסו שגנב שור באחד